

Вінчук Т. О.

**ВІЙСЬКОВА СТРАТЕГІЯ КИТАЮ:
ПЕРСПЕКТИВИ ВПЛИВУ НА
АЗІЙСЬКО-ТИХООКЕАНСЬКИЙ
РЕГІОН**

Стаття присвячена аналізу дев'ятої «Білої книги» КНР - військової стратегії Китаю. Автор акцентує увагу на розкритті впливу документа на АТР.

Ключові слова: *Китай, військова стратегія, модернізація, оборонна сфера, Азійсько-Тихоокеанський регіон.*

Постановка проблеми. Китай сьогодні є одним із найвпливовіших акторів у Азійсько-Тихоокеанському регіоні та у світі. В «Білій книзі» було викладено основні напрямки та цілі його військової модернізації. Реформування оборонної сфери може дати змогу Китаю ще більше посилити свій вплив на хід міжнародної політики, особливо в АТР. Спостереження за військовим зміцненням КНР робить можливою оцінку потенціалу даної держави та прогнозування подальшого розвитку її відносин з іншими державами.

Аналіз актуальних досліджень і публікацій. Основними дослідженнями, пов'язаними з даним документом, займалися американські науковці. Зокрема, робота Е. Кордесмана та С. Коллі, присвячена порівняльному аналізу дев'ятої «Білої книги» з попередніми, дає змогу оцінити еволюцію пріоритетів Китаю у веденні зовнішньої політики. Крім того, глибокі дослідження впливу «Стратегії» на становище в АТР було проведено Департаментом оборони США. Також прийняття даного документа отримало відгук у роботах індійських аналітиків. У вітчизняній літературі даній проблематиці не було приділено достатньо уваги.

Метою статті є виявлення впливу «Білої книги» на розвиток військової сфери КНР та перспективи балансу сил в Азійсько-Тихоокеанському регіоні.

Виклад основного матеріалу.

26 травня 2015 року уряд КНР опублікував військову доктрину, що має назву «Військова стратегія Китаю». Даний документ складається із шести розділів, які присвячені аналізу становища в сфері національної безпеки, завданням і стратегічним місіям Армії, стратегії активної оборони, формуванню і розвитку військових сил, військовій підготовці та співпраці у військовій та оборонній сферах.

Деякі з цих розділів привертають особливу увагу. Так, характеризуючи сучасну військово-політичну ситуацію, автори документа наголошують на змінах, які відбуваються як у світі загалом, так і у Азійсько-Тихоокеанському регіоні зокрема. Серед найсерйозніших міжнародних загроз виділяють гегемонізм, політику грубої сили та активізацію тероризму [1]. Аналізуючи становище в сфері національної безпеки, автори документу визначили також основні регіональні загрози. До них було внесено всі держави, які перерахували «Лінії дев'яти пунктирів» в Південно-Китайському морі, Тайвань та Японію. Головним стратегічним конкурентом стали США. В контексті міжнародного становища напередодні прийняття документа таке окреслення загроз є цілком закономірним. У 2014-2015 роках загострилася ситуація в Південно-Китайському морі. Причиною було те, що Китай почав створювати нові острови на рифах, використовуючи метод наміву піску [6]. Відносини з Тайванем напередодні прийняття доктрини також були складними. Після семи років відносного спокою в тайвансько-китайських відносинах знову можна було прослідкувати напруження. 4 березня 2015 року Сі Цзіньпін заявив, що сили, які виступали за незалежність Тайваню, стали найбільшою загрозою для безпеки в районі Тайванської протоки [5]. У відносинах з Японією прослідковувалась характерна прохолода. Крім того, активізувалися сепаратистські рухи в Тибеті та Сінцзяні. У відносинах зі США Китай обрав позицію протистояння і оголосив боротьбу з планом «перебалансування сил» в регіоні [4, с.10].

Також вартими уваги є прописані завдання і цілі «Стратегії». Головною її

ціллю названо втілення «китайської мрії» - відродження величі китайської нації [1]. Саме цим обґрунтовується необхідність формування сильної армії. Документ закріплює бажання Китаю стати великою державою і наголошує на важливості армії в процесі такого становлення. Для того, щоб армія КНР посилилась, одним із завдань КНР названо захоплення стратегічної ініціативи у військовому змаганні. Також документ передбачає повну модернізацію армії, зміну напрямків підсиленого розвитку. Чотирма головними сферами, в яких Китай має підвищувати потенціал збройних сил стали море, космос, кіберпростір та атомна сфера [1]. Підсиливши свої позиції в цих галузях держава, яка є світовим лідером за чисельністю армії, зможе реалізовувати власну політику в регіоні ще ефективніше, диктуючи слабшим опонентам власні правила гри.

У доктрині знову було проголошено стратегію активної оборони. Саме ця стратегія була обрана відразу після утворення КНР у 1949 році. З часом вона була реформована, але її суть залишається незмінною. У документі 2015 року значних змін також внесено не було. Китай дає зрозуміти, що головною ціллю цієї стратегії є не лише захист власних інтересів в межах країни, а й «перекрій» Азії в інтересах держави. Відштовхуючись від цього, автори документа підкреслюють необхідність модернізації армії і перехоплення військової стратегічної ініціативи.

Китай поставився до виконання прописаних у стратегії цілей і завдань з максимальною відповідальністю. Оборонний бюджет систематично збільшувався і в 2016 році досягнув 2 % від річного ВВП Китаю (147,9 млрд. доларів) [3]. Була проведена реформа армії, ведуться розробки в сфері космічних технологій та атомної зброї, проводиться підсилення морських позицій держави [2, с.31]. Також реалізацію документа можна прослідкувати у відносинах з іншими державами. З одного боку Китай став учасником багатьох міжнародних навчань та співпрацює в сфері

кібербезпеки, а з іншого жорстко відстоює свої позиції в Південно-Китайському морі, незважаючи на протидію міжнародної спільноти. Відданість китайського народу «китайській мрії» дала змогу за 2 роки реалізувати практично всі плани, прописані в дев'ятій «Білій книзі».

Якщо Китай продовжить нарощувати військовий потенціал в такому ж темпі, його діяльність може змінити стан справ у Азійсько-Тихоокеанському регіоні. Про це свідчить еволюція відносин КНР з сусідами в 2015-16 роках. Наприклад, у Південно-Китайському морі ситуація стала більш напруженою через жорсткість позиції КНР. Китай прискорив побудову штучних островів біля острова Спратлі. Вони згодом будуть використані як військові бази для захисту інтересів держави в регіоні. Також напруженою ситуація залишається в рамках Тайвансько-Китайських відносин. Проте, після проведених в січні 2016 року виборів між Тайванем і Китаєм було досягнуто домовленостей про підтримання миру. Китай заявив, що протидіятиме плану США «перебалансування сил» і його військове зміцнення може призвести до загострення протистояння цих двох держав. Крім того, зростаюча залежність КНР від імпорту природних ресурсів підштовхує уряд держави до більш активних дій в регіоні. Чим більшою буде залежність, тим жорсткіше відстоюватиме Китай своє право на розробку нових джерел, наприклад у Південно-Китайському морі, а військова могутність може стати запорукою успішності таких дій. Таким чином, військове зміцнення Китаю може стати викликом для існуючого балансу в Азійсько-тихоокеанському регіоні.

Висновки. В результаті зробленого дослідження можна прослідкувати активне нарощування військового потенціалу Китаю. Головною проблемою є брак документів, присвячених тематиці роботи. Напередодні прийняття «Стратегії» відносини Китаю з країнами-сусідами були доволі напруженими, що й відбилосся на риторичі документа. Ключовими цілями, поставленими перед КНР, стало максимальне підвищення ефективності армії та нарощування сили в конкретних

аспектах оборонної сфери. Реалізація документа була проведена Китаєм ефективно і організовано. Головним акцентом є те, що військове зміцнення Китаю може дати змогу цій державі підсилувати свій вплив на Азійсько-Тихоокеанський регіон, а в подальшому змінити існуючий там баланс сил.

Список використаної літератури:

1. Военная стратегия Китая // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://rusrand.ru/events/voennaja-strategija-kitaja-devjataja-belaja-kniga>;
2. Annual report to Congress: Military and Security Developments Involving the People's Republic of China 2016. – Office of the Secretary of Defence, 2016. – 156 p.;
3. Central Intelligence Agency: the world factbook // [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ch.html;
4. Cordesman A.H., Colley S. Chinese Strategy and Military Modernization in 2015: A Comparative Analysis. – Washington DC: CSIS, 2015. – 626 p.;
5. Panda A. China's 2015 Defense White Paper: Don't Forget Taiwan. – The Diplomat, 2015 // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://thediplomat.com/2015/05/chinas-2015-defense-white-paper-dont-forget-taiwan/>;
6. Singh A. Decoding China's Military Strategy White Paper: Assessing the Maritime Implications. – Inst. for Defence Studies and Analyses, 2015 // [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.idsa.in/idsacomments/DecodingChinasMilitaryStrategyWhitePaper_asingh_020615.

Vynchuk T.O. – Student of the Faculty of International Relations, Political Science and Sociology of the Odessa National University named after I.I. Mechnikov
China's military strategy: perspectives of the influence in Asia-Pacific region.

This article is devoted to the analysis of China's military strategy. China's military strategy is the ninth White Paper, adopted by PRC on May 26, 2015. China adopts White papers every 2 years and they are concerned with different spheres of life. The goal was to determine the influence of the ninth White Paper of PRC, titled "China's military strategy" on the system of relationships in Asia-Pacific region. According to Military Strategy all countries, which object to "nine-dotted line" in the South China Sea Taiwan, Japan and South Korea are main threats for Chinese security. The USA was considered to be the main geopolitical competitor. Main aims, stated in this document are: to maximize the potential of the People's Liberation Army; to strengthen Chinese positions in four spheres: the seas and oceans, outer space, cyberspace and the nuclear force; to prevent the USA from "rebalancing" power in Asia-Pacific region. China demonstrated the high level of responsibility and coherence in the realization of this document. Defence budget of the PRC has grown more than on 40 billion dollars during the 2015-2016 years. Because of this fact the Chinese military power has enhanced greatly during this period. If China continued to expand its military capabilities at this pace, its activity would change the balance of power in Asia-Pacific region. China has objected to the USA's "rebalancing" strategy in the region and enhancing of Chinese military power may fuel the clash between these two states. In conclusion, such development affects the situation in Asia-Pacific region and could destroy the existing balance of power there.

Key words: *China, military strategy, defense field, Asia-Pacific region.*

*Рекомендовано до друку –
к. політ.н , доцентом Сіновець П. А.*

Стаття надійшла в редакцію 27.06.2017.